OM/YOO/YOM/jj 9.5.2022

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

HE 47/2022 vp - yhtiökokousta sekä osuuskunnan ja yhdistyksen kokousta koskevan sääntelyn muuttamiseksi etäosallistumisen helpottamiseksi ja etäkokouksen sallimiseksi

1 Liitynnät hallitusohjelmaan

Etäosallistumisen helpottaminen ja etäkokousten salliminen edistävät osaltaan hallitusohjelman tavoitteita digitalisaation ja teknologisen kehityksen luomien mahdollisuuksien käyttöön otosta.

2 Sisältö

2.1 Etäkokoukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi **osakeyhtiölakia, asunto-osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia ja yhdistyslakia** niin, että **sallitaan kokonaan etänä, ilman kokouspaikkaa pidettävät yhtiökokoukset, osuuskunnan ja edustajiston kokoukset sekä yhdistyksen ja valtuutettujen kokoukset**. Ehdotuksen mukaan etäkokouksen pitämisestä tai sallimisesta on oltava **määräys yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä** (yleensä 2/3 annetuista äänistä ja edustetuista osakkeista).

- Väliaikaisissa laeissa ei sallittu asunto-osakeyhtiöiden 100% etäkokouksia, mutta käytännössä jotkut yhtiöt ovat pitäneet etäkokouksia (paikalla osallistumismahdollisuus esim. kokouksen pj:n luona, käytännössä kaikki ovat osallistuneet etänä). Tiedossa on joitakin epäilyjä 2020-2021, joissa etäkokouksen pitämisellä olisi pyritty vaikuttamaan päätösten sisältöön.
- Etä- ja hybridikokouskäytäntöjen, -välineiden ja –osallistumismahdollisuuksien kehitystä seurataan vuosittain ja arvioidaan, onko perusteita luopua yhtiöjärjestys/sääntömääräyksestä (=hallitus voisi päättää etäkokouksesta).

Etäkokouksiin siirtyneessä asunto-osakeyhtiössä 10%n osakevähemmistö voi vaatia hybridikokousta (=paikalla osallistumisvaihtoehto).

- Paikalla osallistumisvaihtoehto esim. isännöitsijän tai hallituksen puheenjohtajan luona. N. 60%:ssa taloyhtiöistä on 1-10 osakehuoneistoa, joten hyvin suuressa osassa oikeus paikalla osallistumismahdollisuuden vaatimiseen on yksittäisellä osakkaalla.

2.2 Hybridikokoukset

Täydet osallistumisoikeudet kokouspaikalla ja etänä sisältävien hybridikokousten järjestämisen edistämiseksi ehdotetaan, että tällaisesta kokousvaihtoehdosta säädetään erikseen ja että yhtiökokous taikka osuuskunnan tai yhdistyksen kokous voi tavallisella **enemmistöpäätöksellä päättää hybridikokousten järjestämisvelvollisuuden sisältävästä yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muutoksesta**.

Kaikissa yhteisömuodoissa hallitus voi suoraan lain perusteella päättää hybridikokouksen pitämisestä, jollei hybridikokouksia rajoiteta tai kielletä yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä.

- Vastaavasti väliaikaisissa laeissa, joiden perusteella 2020-2022 järjestetyissä kokouksissa tiettävästi yksittäisiä epäilyjä siitä, että asunto-osakeyhtiön osakkaiden pyynnöistä huolimatta hallitus ei sallinut etäosallistumista vaikuttaakseen päätöksiin (myös alueellista vaihtelua). Asunto-osakeyhtiöille ja isännöitsijöille alkuvuonna 2022 suunnattujen kokouskäytäntökyselyiden palautteessa ei tullut esiin tällaisia tapauksia.

Lisäksi asunto-osakeyhtiössä 10%:n osakevähemmistö voi vaatia hybridikokousten järjestämistä (=täysimääräinen etäosallistumismahdollisuus).

- Käytännössä n. 90% mm. asunto-osakeyhtiöiden etäosallistumisesta järjestetään Teamsilla tms. yleisesti käytössä olevalla verkkokokouspalvelulla. Etäosallistumismahdollisuuden voi tarjota myös puhelinyhteydellä.

2.3 Täydet oikeudet sisältävää perinteistä, hybridi- ja etäkokousosallistumista täydentävät keinot

Sääntelyn vähimmäisvaatimuksena olevan täydet oikeudet sisältävän kokousosallistumisen **lisäksi yhtiö, osuuskunta ja yhdistys voi voimassa olevaa lakia vastaavasti tarjota muita keinoja, kuten ennakkoäänestysmahdollisuuden ja mahdollisuuden tehdä kysymyksiä ja ehdotuksia ennen kokousta**. Ennakko-osallistumiskeinojen merkityksen selventämiseksi ehdotetaan, että kokoukseen **etäosallistujana pidetään vain sitä, joka on äänestänyt ennen kokousta tai voi äänestää kokouksen aikana** (ts. ainoastaan kokouslähetyksen seuraamiseen ja ennakkokysymysten tekemiseen oikeutettua ei pidetä kokousosallistujana esim. äänestystilanteessa).

- Käytännössä osa asunto-osakeyhtiöistä osallistaa osakkaat ennen kokousta kokousasioiden valmisteluun (esim. suurten peruskorjausten ja uudistusten suunnittelu, kunnossapitosuunnitelman valmistelu)
- Tällainen ennakko-osallistaminen on omiaan helpottamaan kokouksen järjestämistä (mm. parantaa ennakoitavuutta) ja lisäämään osallistumisaktiivisuutta.

2.4 Sitova etäosallistumisilmoitus hybridikokoukseen

Osakkaalla tai jäsenellä on oikeus osallistua hybridikokoukseen vain etänä, jos hän on ilmoittanut osallistuvansa näin ja kutsussa on mainittu ilmoitettavan osallistumistavan sitovuudesta.

- Helpottaa kokousvalmisteluita (etukäteen tieto paikalla ja etänä osallistuvien määristä) ja kannustaa järjestämään täydet etäosallistujan oikeudet sisältävän hybridikokouksen).

2.5. Etäosallistumista helpottava kokouskutsuvaatimuksen täydennys (etäosallistumisen tekninen toteutus).

- Esim. mikä verkkokokousohjelma, kokouslinkki, mahdolliset käyttäjätunnukset ja käyttöohjeet
- Vastaa hyvää kokouskäytäntöä.

3. Valmistelu

OM:n Yhteisöllinen kansalaistoiminta –työryhmän mietintö 1/2021 sisälsi mm. ehdotuksen yhdistysten etäosallistumista ja etäkokouksia koskevaksi sääntelyksi. **Ehdotuksia kannatettiin lausuntokierroksella** (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163552).

OM:n Etäkokoukset-työryhmän mietintö 11/2021 sisälsi etäosallistumisen helpottamisen etäkokousten sallimisen osakeyhtiöissä ja asunto-osakeyhtiöissä ja osuuskunnissa**. Ehdotuksia kannatettiin lausuntokierroksella** (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163907).

HE on valmisteltu työryhmien ehdotusten ja lausuntopalautteen perusteella virkatyönä 1-3/2022. HE-luonnos on esitelty kummankin työryhmän ja Yhteisöllinen kansalaistoiminta – hankkeen seurantaryhmän jäsenille, joille on varattu mahdollisuus kirjallisiin kommentteihin (ei sisältöön vaikuttavaa palautetta).

HE-luonnos annettiin 3/2022 tiedoksi myös Etäkokoukset-työryhmän kuulemille sidosryhmille ja kummastakin mietinnöstä lausunnon antaneille (ei pyydetty uusia lausuntoja).

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto 6.4.2022.

4. Voimaantulo

Ehdotetut lait on tarkoitus saattaa voimaan 1.7.2022, kun näiden yhteisöjen etäkokouksia koskevan väliaikaisen lain voimassaolo on päättynyt 30.6.2022.

- Jos valiokuntien kannat ovat selvillä esimerkiksi kesäkuun alussa, kokousten saumatonta järjestämistä ja uusien lakien tarjoamien mahdollisuuksien välitöntä hyödyntämistä heinäkuussa edistäisi väliaikaisia lakeja vastaava siirtymäsäännös: ”**Tätä lakia sovelletaan sellaiseen kokoukseen, johon kutsu on toimitettu tämän lain mukaisena ja joka pidetään tämän lain voimassa ollessa.**”